

B.R.S. Semester - 5 (Remedial) (CBCS) Examination**March/April-2026 (NEW COURSE)****C-17 Horticulture & Forestry(Core -17)****Time: 2:00 Hours****Marks:50****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૦)
- 1) ક્ષેત્રપ્રયોગમાં અસમાનતા ઉભી કરતા પરિબલોની મુદાસર ચર્ચા કરો.
 - 2) ક્ષેત્રપ્રયોગ લેવા માટેનો વિસ્તાર અને સ્થળ નક્કી કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો મુદાસર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૦)
- 1) પ્રાયોગિક એકમ એટલે શું? ખંડનું માપ કઈ કઈ બાબતો પર આધાર રાખે છે તેની મુદાસર ચર્ચા કરો.
 - 2) પ્રયોગ એટલે શું? પ્રયોગના હેતુઓ જણાવી, ક્ષેત્રપ્રયોગનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)
- 1) પુનઃ રચનાના કાર્યો
 - 2) ચોરસ ખંડ અને લંબચોરસ ખંડના ફાયદા-ગેરફાયદા
 - 3) સીમા અસર
 - 4) પદ્ધતિ નમુના પદ્ધતિ
 - 5) ક્ષેત્રપ્રયોગની કાર્ય પદ્ધતિ
- પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (૧૫)
- 1) પ્રાયોગિક દોષ એટલે શું?
 - 2) ઉત્તર થી દક્ષિણ દિશા તરફ જતા જમીનની ફળદ્રુપતા વધતી જતી હોય તો બ્લોક અને ખંડની ગોઠવણી કઈ રીતે કરશો તે આકૃતિ દોરીને બતાવો.
 - 3) પાકની બે હાર વચ્ચેના ત્રણ અંતરો 45 સે.મિ., 60 સે.મિ. અને 75 સે.મિ. ની મગફળીના પાક ઉત્પાદન પર શું અસર થાય છે તે ચકાસવાના પ્રયોગમાં ખંડની ઓછામાં ઓછી પહોળાઈ કેટલી રાખશો? (ગણતરી દર્શાવવી આવશ્યક)
 - 4) ચણાના પાક પર નાઈટ્રોજનના ત્રણ જુદા જુદા પ્રમાણની અસરકારકતા ચકાસવાના પ્રયોગમાં માવજત અને પ્રયોગનું માધ્યમ કોને કહેવાય?
 - 5) નમુનો લેવાની સ્તરીત નમુના પદ્ધતિ વિષે ટૂંકમાં જણાવો.
 - 6) સમષ્ટિનું કુલ કદ 20,000 એકમોનું હોય અને તેમાંથી 200 નમુના લેવાના હોય તો નક્કી કરવામાં આવતું સરખું અંતર (નિશ્ચિત અંતર) કેટલું થશે?
 - 7) પુનઃરચના એટલે શું?
